

Ova publikacija je urađena uz pomoć Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Turističke organizacije Podgorice i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovišta Evropske unije.

Arheološki lokalitet Duklja

Najveći i najznačajniji arheološki lokalitet u Crnoj Gori, antička Doclea, nalazi se četiri kilometra sjeverozapadno od Podgorice, glavnog grada Crne Gore, prema naselju Rogami, na prostranom zaravnjenom platou, između rijeka Morače, Zete i Širalijske. Vijekovima napuštene zidine krasi plato iznad samog ušća ovih rijeka i privlače putopisce i slučajne prolaznike duhom svoje prošlosti i predmet su interesovanja i istraživanja stručnih i naučnih ustanova i izvan granica Crne Gore.

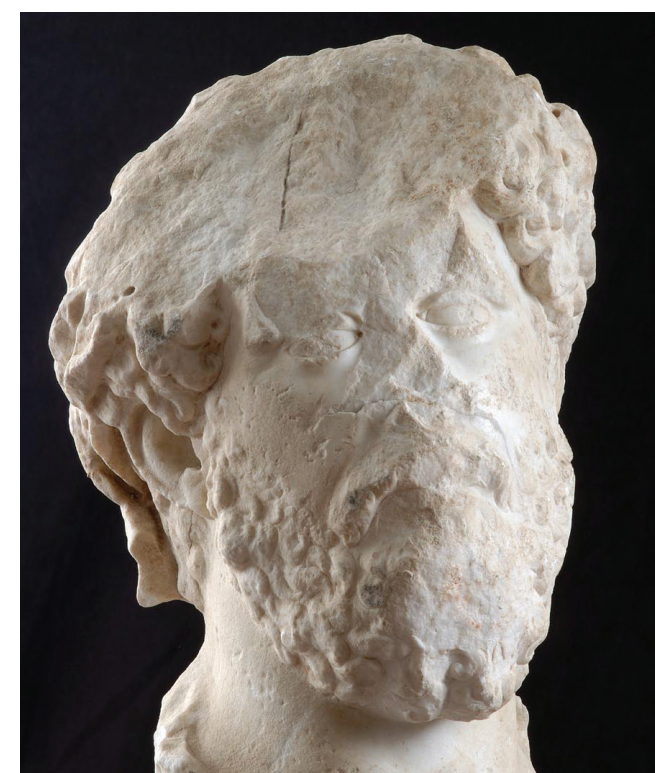
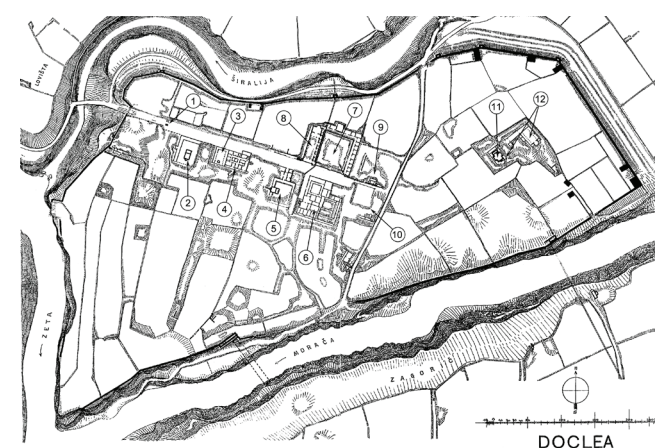
Smatra se da sam naziv Doclea potiče od ilirskog plemena Dokleati koji su živjeli na ovim prostorima i na čijoj je teritoriji su Rimljani podigli grad. Grad zauzima teritoriju od oko 25ha i podignut je po klasičnoj antičkoj urbanističkoj shemi sa dvije glavne ulice cardo i decumanus koje se sijeku pod pravim uglom dok sve ostale ulice idu paralelno sa njima praveći na taj način kvadratne stambene blokove. Na mjestu gdje su se dvije glavne ulice ukrštale nalazio se gradski trg – forum. Na istom mjestu, u neposrednoj blizini foruma, sazidan je kompleks kapitolnog hrama. Pored prirodne zaštite Duklja je takođe bila utvrđena moćnim bedemima, kulama i bastionima koji su opasavali plato na kojem se nalazi grad.

Za vrijeme dinastije Flavijevaca, u doba Vespazijana, kada se i osniva najveći broj municipija na prostoru rimske provincije Dalmacije, i Doclea dobija istoimeni status. U periodu rimske dominacije Doclea je bila najznačajniji urbani centar na prostoru

današnje Crne Gore. Bio je lociran u neposrednoj blizini raskršća tada važnih komunikacija koje su od Narone (Vid kod Metkovića), kroz unutrašnjost Crne Gore, vodile do Scodre (Skadar). Ipak Doclea se nije nalazila na samom putu što potvrđuje i činjenica da se ne pominje na milijokazima kao ni u dva najvažnija itinerara – Tabula Peutingeriana i Itinerarium Antonini. Prema mišljenju nekih autora, nakon administrativne podjele 297. god. u Rimskoj Imperiji, Doclea je postala prijestonica provincije Prevalis. Smatra se da je najveći ekonomski uspon, kao i kulturološki procvat, stanovnici ovog grada doživjeli u IV vijeku za vrijeme Dioklecijana.

Nakon gotskih razaranja početkom V vijeka Doclea gubi svoju moć, a naročito nakon snažnog zemljotresa koji je uslijedio 518. god. i za sobom ostavio štetu velikih razmjera. Međutim, ne može se sa sigurnošću utvrditi tačan datum napuštanja Duklje. 602. god. u pismima pape Grgura Velikog pominje se dukljanski biskup, što potvrđuje opstanak Duklje po svemu sudeći sve do početka VII vijeka.

Glavna gradska ulica via principalis išla je pravcem istok–zapad od mosta na Širalijskoj do mosta na Morači. Sa lijeve i desne strane glavne ulice pružali su se najvažniji gradski objekti, kao što je to bilo uobičajeno i u savremenim gradskim kompleksima. Nedaleko od mosta na Širalijskoj, u pravcu centra grada, bio je postavljen slavoluk u slavu imperatora Galijena. Prostor desno od slavoluka zauzimala su dva hrama posvećena boginjama Romi i Dijani.

Turistička organizacija Podgorice

A1 Slobode 47, Podgorica
A2 Slobode 30, Podgorica
T/F +382 20 673 679
M +382 67 000 612
E info@podgorica.travel
www.podgorica.travel

Projekt je sufinanciran sredstvima
EFRR i IPA II fondova Evropske unije.

O projektu

Projekat RiTour – *Valorizacija kulturne i prirodne baštine kroz prekograničnu saradnju urbanih turističkih destinacija na kraškim rijekama jadranskog bazena* ima za cilj diverzifikaciju i promociju turističke ponude urbanih destinacija (Blagaj u Bosni i Hercegovini, Solin u Hrvatskoj, Podgorica u Crnoj Gori) na rijekama jadranskog bazena (Buna, Jadro, Morača) kroz prekograničnu saradnju na održivom razvoju turizma, izgradnju kapaciteta pružaoca usluga i revitalizaciju kulturne baštine i održivo korištenje prirodnih resursa.

Projekat RiTour finansiran je sredstvima Evropske unije u okviru Interreg IPA Programa prekogranične saradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014–2020. Projekat implementira Turistička zajednica HNK/Ž u saradnji sa nositeljem projekta Javnom ustanovom RERA SD za koordinaciju i razvoj Splitsko-dalmatinske županije, te projektnim partnerima: Grad Solin, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije *More i krš*, Grad Mostar, i Turistička organizacija Podgorice.

Istočno od Dijaning hrama, nalazilo se gradsko kupatilo – terme, čije su prostorije organizovane na tipičan rimski način. Svaki odjeljak termi bio je raskošno dekorisan podnim mozaicima i skulpturama.

Nasuprot termi, na sjevernoj strani glavne ulice, nalazio se gradski forum sa bazilikom. Bazilika predstavlja monumentalnu kamenu konstrukciju. Njena čeona fasada, okrenuta prema trgu, imala je dekorativnu kolonadu. Na epistilu bazilike sačuvan je dio natpisa koji govori o posveti ove građevine petnaestogodišnjem dječaku Flaviju Frintanu Balbinu, čija je pozlaćena statua na konju ukrašavala forum. Duž južne strane glavne ulice otkriveni su ostaci kapitolnog hrama sa visokim postamentom i dekorativnom plastikom. Hram se nalazio na istaknutom mjestu tako da je bio vidljiv iz svih djelova grada.

U sklopu arhitektonskog kompleksa grada nalazi se i akvadukt – sistem navodnjavanja. Iako se grad nalazio pored tri rijeke, Duklja je snabdijevana vodom sa izvora rijeke Cijevne. Akvadukt se prostirao od oko 16 kilometara udaljene Cijevne počev od Dinoša, preko Vrela Ribničkih do Zagoriča, a zatim preko rijeke Morače ulazio u grad sa njegove istočne strane.

Nakon IV vijeka svi životni tokovi se koncentrišu u istočnom dijelu grada gdje je otkriven kompleks crkvenih građevina epi-

skopskog karaktera. Iz ovog perioda potiče takozvana *Podgorička čaša*, odnosno tanjir, oslikan predstavama iz Starog i Novog zavjeta koji predstavlja unikatni primjerak ranohrišćanske umjetnosti, i danas se čuva u Ermitažu u Sankt Peterzburgu.

Izvan zidina grada u sjeveroistočnom, sjeverozapadnom, jugoistočnom i jugozapadnom dijelu prostiru se nekropole, kakva je inače i bila praksa u naseljima antičkog perioda.

Arheološki lokalitet Duklja, više od jednog vijeka, privlači pažnju domaćih i stranih istraživača i naučnika. Prva istraživanja na lokalitetu, realizovana su krajem 19. vijeka, a od tada, u kontinuitetu, se obavlja istraživanje i publikuju naučni i stručni radovi, a poslednjih godina intenzivirana su arheološka istraživanja interdisciplinarnog karaktera u saradnji sa institucijama iz inostranstva. Istraživanja se sprovode na više lokacija i rezultirala su značajnim otkrićima koja nam donose novo svijetlo na život stanovnika antičke Doklee.

Arheološki lokalitet Duklja je veoma atraktivan za brojne turiste koji, u sve većem broju, obilaze ovaj stari rimski grad. Lokalitet posjeduje osnovnu infrastrukturu, dostupnost i dovoljno informacija koji omogućuje turistima i uopšte svim posjetiteljima, komforan i bezbjedan obilazak materijalnih ostataka Duklje.

Glavni grad Podgorica

Glavni grad Podgorica je administrativni, univerzitetski, kulturni i ekonomski centar Crne Gore. Poprište je brojnih kulturnih, pozorišnih, lmskih i sportskih događaja i manifestacija međunarodnog karaktera. Smještena je na površini od 1.492 km² ili 10,47% ukupne teritorije, u dolinama pet rijeka Morače, Zete, Ribnice, Cijevne i Sitnice, okružena sa tri jezera: Skadarskim, Bukimirskim i Rikavačkim.

Izuzetan geografski položaj i blizina evropskih centara, specifična i ugodna mediteranska klima i geomorfološka dispozicija doprinosi složenoj i povoljnoj integrisanoj ekološkoj sredini. Udaljenost od Jadranskog mora 60 km i Skadarskog jezera 19 km. Izuzetno dobra pozicija i saobraćajna povezanost sa jugom i zaleđem i relativno mala udaljenost od vazdušnih luka: Aerodrom Podgorica (12 km), Aerodrom Tivat (81 km), Aerodrom Čilipi–Dubrovnik (153 km). Uz pogodnosti mediteranske klime, ima veliki broj sunčanih dana u godini i relativno malu količinu padavina. Svrstava se među najtoplije krajeve u Evropi. Podgoricu krase i raznovrstan biljni i životinjski svijet, kao i bogatstvo zelenih površina i park zona, na površini oko 173 hektara.

